

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ความรู้ ความคิดเห็น และการใช้บริการศูนย์สาธารณสุข
มูลฐานชุมชน ของประชาชน อำเภอปง จังหวัดพะเยา

ชื่อผู้เขียน

นายชาติรี นันทพานิช

สารานุกรมศาสตร์มหาดำเนินชีวิต

สารานุกรมศาสตร์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ชมนม พรหมชาติแก้ว	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประไพศรี ช่อนกลิ่น	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชไมพร ทวีศรี	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความรู้ ความคิดเห็น การใช้บริการศูนย์
สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานทางด้านประชากรกับการใช้
บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ความคิดเห็น และการใช้
บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ดำเนินการศึกษาในช่วงเดือน มกราคม - พฤษภาคม 2537
กลุ่มตัวอย่างคือหัวหน้าครัวเรือน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่เปิดดำเนินการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน
อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในปี 2535 รวม 8 หมู่บ้าน จำนวน 294 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง
แบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบทดสอบความรู้ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น
แบบคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR 20) เท่ากับ 0.77 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประมาณค่า การทดสอบไค-สแคว์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนที่รับการสัมภาษณ์เป็นเพศชายและหญิงเท่ากัน คือ
ร้อยละ 50.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 29.9 สถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 88.1
นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.7 จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 74.8 อาชีพเกษตรกรรวม
ร้อยละ 86.4 และมีรายได้อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 61.9

2. ความรู้เกี่ยวกับศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ของประชาชน อำเภอปอง จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 87.4 , 95 % C.I. = 86.3-88.4) ข้อที่ตอบผิดมาก ได้แก่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนไม่มียาเม็ดคุมกำเนิดจำหน่าย สามารถจับร้านขายยาที่ผิดกฎหมายได้ และสร้างส้วมให้ฟรีแก่บ้านที่ไม่มีส้วม

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนของประชาชน จัดอยู่ในเกณฑ์ดี (คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 91.9 , 95 % C.I. = 91.0-92.7) สำหรับความคิดเห็นในด้านไม่ดี ได้แก่ โปสเตอร์ที่ติดที่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนไม่น่าสนใจ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่นิยมไปรับบริการที่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน และยาที่จำหน่ายที่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนส่วนใหญ่รักษาโรคไม่ค่อยหาย

4. ในระหว่างเดือน มกราคม-ธันวาคม 2536 ประชาชนอำเภอปอง จังหวัดพะเยา มีการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ร้อยละ 59.0 (95 % C.I. = 54.8 - 63.8) กิจกรรมที่มีการใช้บริการน้อย คือการตรวจหาระดับน้ำตาลในปัสสาวะ ร้อยละ 5.8 มารดาหลังคลอดได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ร้อยละ 25.0 และใช้บริการรักษาพยาบาลที่ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ร้อยละ 25.9

5. ปัจจัยพื้นฐานทางด้านประชากร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน

6. ความรู้ กับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .4915$, $p < .001$)

7. ความรู้ กับ การใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .3544$, $P < .001$)

8. ความคิดเห็น กับ การใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .5164$, $P < .001$)

การศึกษาครั้งนี้เสนอแนะว่า ควรให้สุขศึกษาประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน ให้มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการให้บริการ ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะทำให้มีการใช้บริการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนมากยิ่งขึ้น

Independent Study Title The Villager's Knowledge, Opinions and Utilization of The Community Primary Health Care Center Pong District Phayao Province

Author Mr. Chatri Nuntapanich

Master of Public Health Public Health

Examining Committee

Assoc. Prof. Dr. Choomnoom	Promkutkao	Chairman
Assist. Prof. Prapaisri	Songlin	Member
Assist. Prof. Chamaiporn	Tawichasri	Member

Abstract

The objectives of this study were to find out the villager's knowledge, opinions and utilization of the community primary health care center, and to investigate the relationship between demographic characteristics and utilization, and the relationship among knowledge, opinions and utilization. The study was done from January to May, 1993. The sample, selected by simple random sampling method, consisted of 294 family's leaders from 8 villages that organized the community primary health care center in Pong district, Phayao province in 1992. The instruments were interviewing questionnaire and achievement test forms. The reliability value was 0.77 by Kuder-Richardson formula : KR 20. Data were analyzed by computer using SPSSPC+ programme. The statistics used included percentage, mean, standard deviation, Chi-square test and Pearson product moment correlation.

The results of the study were as follows:

1. The demographic characteristics of samples were male and female 50 % , most of family's leaders were 30-39 years old, married 88.1 % , buddhist 99.7 % , primary school education 74.8 % , agricultural occupation 86.4 % and sufficient income 61.9 % .

2. The knowledge about the community primary health care center was at middle level (mean = 87.4 % , 95 % C.I. = 86.3-88.4 %) . Most common wrong answers were that the community primary health care center do not supply oral contraceptive pills, volunteer can arrest an illegal drug store and support fun for construction of latrine without any charge.

3. The opinions about the community primary health care center were highly positive (mean = 91.9 % , 95 % C.I. = 91.0-92.7 %) . The negative opinions were the posters exhibited at the community primary health care center were not attractive, most of people rarely utilized the service and they considered that the drugs were of poor quality.

4. The utilization of services provided by the community primary health care center from January to December, 1993 ranged 54.2 - 63.8 % , and services that least used were detection of glucose in urine 5.8 % , post partum care 25.0 % and curative care 25.9 % .

5. There were no relationship between demographic characteristics and utilization of the community primary health care center.

6. The knowledge and opinions about the community primary health care center was related ($r = .4915$, $p < .001$).

7. The knowledge and utilization of the community primary health care center was related ($r = .3544$, $P < .001$).

8. The opinions and utilization of the community primary health care center was related ($r = .5164$, $P < .001$).

The study suggests that it is necessary to provide information and education to the villagers about the services of community primary health care center in order to increase the utilization.